

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สัญวิทยา (Semiology) หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสัญศาสตร์ (Semiotics) นั้น เป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่ศึกษากระบวนการสื่อความหมาย โดยพิจารณาธรรมชาติของหน่วยสื่อความหมาย และขั้นตอนการทำงานของมัน เพื่อความเข้าใจว่าความหมายถูกส่งออกมาอย่างไร สำหรับแนวทฤษฎีของโรลันด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) นำมาใช้วิเคราะห์ จัดว่าอยู่ในแนวทางสัญวิทยาเชิงโครงสร้าง (Structural Semiology) ซึ่งเสนอหน่วยสื่อความหมายแต่ละหน่วยมิได้มีตัวตนอยู่โดยลำพังโดด ๆ แต่อาศัยความเชื่อมโยงระหว่างกันประกอบเป็น โครงสร้างขององค์รวมจึงทำให้แต่ละหน่วยมีความหมายขึ้นมาได้ ดังนั้นกระบวนการสื่อสารจึงอิงอยู่กับเครือข่ายความสัมพันธ์กันเองของหน่วยทั้งหมด อิทธิพลจากแนวคิดสัญวิทยาเชิงโครงสร้างที่มีส่วนสำคัญทำให้การวิเคราะห์มีความลุ่มลึก นิยมเอาวัตถุหรือปรากฏการณ์หนึ่งไปเทียบแย้ง (Oppose) กับอีกวัตถุหรืออีกปรากฏการณ์หนึ่ง หรือบางครั้งกับอีกด้านหนึ่งของวัตถุหรือปรากฏการณ์เดียวกัน การเทียบแย้งนี้ทำหน้าที่เผยคุณลักษณะอันโดดเด่น ที่เป็นปัจจัยของการสื่อความหมายในสิ่งนั้นๆ ให้ปรากฏออกมา โดยถ้าไม่มีการเปรียบเทียบแย้งคุณลักษณะนั้น ๆ ก็อาจแฝงตัวจนไม่เป็นที่สังเกตเห็น (วรรณพิมล อังคศิริสรพ. 2558 : 8 - 15) เมื่อการมองเห็นของมนุษย์ เกิดจากการรับรู้อาจบรรลุเป้าหมายเพื่อการสำรวจตรวจตราถึงสิ่งที่อยู่ตรงหน้าเฉพาะภายนอก สิ่งที่ยังมองไม่เห็น หรือเพื่อสัมผัสแค่ประโยชน์ใช้สอยที่จำเป็นต่อตนเอง เรามักไม่ใส่ใจต่อความหมายที่ซ่อนอยู่ภายใน จึงนับว่ามนุษย์ขึ้นต่อการมองเห็นผิวเผิน ทำให้ละเลยต่อรายละเอียดที่ซ่อนอยู่ภายในสิ่งที่ยังมองไม่เห็น ทั้งในเชิงความหมายแบบขั้นแรกคือการมองเห็นทั่วไปและความหมายในเชิงลึกที่ซ่อนอยู่ในสิ่งนั้น ๆ การมองในเชิงลึกเช่นนั้น ทำให้เราค้นพบคำตอบที่น่าสนใจ เกิดความเข้าใจต่อสิ่งนั้น ๆ จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจ เกิดการถ่ายทอดสื่อสารในแง่มุมใหม่ที่ลึกซึ้ง น่าสนใจเพิ่มขึ้น เมื่อผ่านการสื่อสารที่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์ที่ดี เกิดการจดจำที่ดี เช่นในเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม สถานที่หรือบุคคลสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น วัดสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี เป็นสถานที่ซึ่งชาวจันทบุรีผูกพันลึกซึ้ง และระลึกถึงด้วยความอบอุ่นใจอยู่เสมอ ด้วยครั้งหนึ่งเคยเป็นที่ประทับเป็นเวลายาวนานถึง 18 ปีของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจผูกพันและหวงแหนของชาวจันทบุรี เราคุ้นเคยและจดจำว่าเป็นที่ประทับในอดีตของสมเด็จพระราชินีองค์หนึ่งของประเทศไทยที่ท่านได้สร้างคุณูปการให้แก่ชาวจันทบุรี แต่อาจจะมีสิ่งอื่น ๆ อีกมากมายที่เรายังไม่ได้ศึกษาในเชิงสัญลักษณ์ อันเป็นความหมาย

ที่แฝงอยู่ในวังสวนบ้านแก้วแห่งนี้ ผ่านเรื่องราวในอดีต เรื่องเล่า ตำนาน บทสัมภาษณ์ แผ่นภาพ เอกสาร สถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ได้อัญเชิญพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จากประเทศอังกฤษ เสด็จนิวัตกลับสู่ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2492 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในรัชกาลที่ 9 ได้อัญเชิญสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ไปประทับ ณ วังสระปทุม เนื่องจากรัฐบาลในยุคนั้นได้ใช้วังสุโขทัย เป็นสถานที่ทำงานของกระทรวงสาธารณสุข จึงยังมิได้ ถวายคืนวังสุโขทัยแก่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ต่อมาทรงมีพระราชดำริที่จะประทับ ในท้องถิ่นที่มีความสงบและอากาศดีเพื่อสร้างที่ประทับ โดยทรงมีพระราชดำริไว้ 2 จังหวัด คือ เชียงใหม่และจันทบุรี แต่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ทรงเห็นว่าเชียงใหม่ อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากเกินไป จึงสนพระราชหฤทัยจังหวัดจันทบุรี ตามที่หม่อมทวีวงศ์ ถวัลย์ศักดิ์ (ม.ร.ว.เฉลิมลาภ ทวีวงศ์) เลขานุการพระราชวัง ผู้เคยเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี กราบบังคมทูลแนะนำและได้สืบหา ที่ดินหลายแห่งไว้ได้ให้ไปทอดพระเนตร ต่อมาทรงพบที่ดินบริเวณสวนบ้านแก้วซึ่งมีความเงียบ สงบและมีธรรมชาติงดงาม เป็นที่ต้องพระราชอัชฌาศัยอีกทั้งไม่ห่างจากตัวเมืองมากนัก

“วังสวนบ้านแก้ว” ตั้งอยู่บนเลขที่ 41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2493 สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ เสด็จพระราชดำเนินมาพร้อมด้วย ข้าราชการบริพารจำนวนหนึ่งมาประทับครั้งแรกโดยสร้างอาคารชั่วคราว เป็นเรือนไม้ไผ่หลังคามุงจาก ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปา พระองค์ประทับเรือนไม้ไผ่ประมาณ 3 ปี ต่อมาจึงได้ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือนไม้หลังเล็ก ๆ สามหลังขึ้นก่อน เรียกว่า เรือนเทา เรือนเขียว เรือนแดง พระองค์ทรงประทับที่เรือนเทา เรือนแดงสำหรับข้าราชการ เรือนเขียวสำหรับราชเลขา ในพระองค์และพระราชอาคันตุกะ อีกสองปีหลังจากนั้นพระองค์ทรงโปรดให้สร้าง พระตำหนักใหม่ไว้เป็นที่ประทับ เป็นอาคารหนึ่งชั้นครึ่ง ชั้นล่างเป็นตึก ชั้นบนเป็นไม้ ชายคายก กันฝน ทาสีเทา จึงเรียกว่าตำหนักเทา (พระตำหนักใหญ่) โดยยืมส่วนมาจากพระตำหนักเป็ยมสุข วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อมาจึงทรงโปรดให้สร้างสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ตามมา อีกหลายอย่าง เช่น พระตำหนักคอนแอม (ตำหนักแดง) สวนดอกไม้ส่วนพระองค์ โรงทอเสื่อจันทบูร เต่าเผาอิฐ ฯลฯ โดยมีพระราชประสงค์ให้สวนบ้านแก้วเป็นสถานที่ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่พสกนิกร นอกจากนั้นยังทรงได้พัฒนาการทอเสื่อจันทบูร อันเป็นงานหัตถกรรม พื้นบ้านของชาวจันทบุรี ให้ได้รับความเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม ต่อมาในปีพุทธศักราช 2511 สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ วังสุโขทัยเป็นการถาวร เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระชนมายุสูงขึ้นและพระพลานามัยไม่สมบูรณ์นัก ดังนั้นเมื่อรัฐบาล กราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทานวังสวนบ้านแก้วเพื่อก่อตั้งเป็นวิทยาลัยครูจันทบุรี

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ด้วยความเต็มพระราชหฤทัย ด้วยทรงมุ่งส่งเสริมให้จังหวัดจันทบุรีได้มีสถาบันการศึกษาชั้นสูง เพื่อให้การศึกษา แก่เยาวชน ที่มีภูมิลำเนาตั้งที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ปฏิบัติภารกิจในฐานะที่เป็น สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบันวังสวนบ้านแก้วตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ให้ประชาชนผู้สนใจได้เข้าชม ภายใต้การดูแล ของสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ด้วยคุณูปการสำคัญที่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ทรงมีต่อชาวจันทบุรีและสถาบัน การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้วยความผูกพันลึกซึ้งยาวนานและสำนึก ในพระมหากรุณาธิคุณของชาวจันทบุรีที่มีต่อสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ จึงได้มีการจัดงาน วันสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี โดยร่วมกับสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จัดกิจกรรมงานประเพณีเทิดพระเกียรติ น้อมระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ พิธีวันคล้ายวันพระราชสมภพในวันที่ 20 ธันวาคม ของทุกปี ณ วังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี โดยมีบุคลากรทางการปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่สำนักศิลปวัฒนธรรม และพัฒนาชุมชน นักศึกษา และประชาชน ร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ ณ บริเวณอนุสรณ์สถาน ลานพระบรมราชินยานุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี และพิธีบำเพ็ญกุศลวางพวงมาลา วันคล้ายวันสวรรคต สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ในทุกวันที่ 22 พฤษภาคม ของทุกปีต่อเนื่องมาจนาน ซึ่งนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมประเพณี ยังปรากฏว่าได้มีการสักการะสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ โดยคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป จากภายนอก ที่เข้ามายังวังสวนบ้านแก้ว เพื่อมาสักการะขอพร ซึ่งพบเห็น โดยทั่วไป มักจะเป็นการ ขอในเรื่องโชคลาภ ด้วยเชื่อกันว่า พระองค์ทรงมีความเมตตาสูง จะช่วยเหลือตามคำขอ และการขอ ในเรื่องความรัก เชื่อว่าผู้ใดที่มาขอให้สมหวังในความรัก จะได้พบรักแท้ โดยการขอนั้น มักจะนำ ดอกกุหลาบสีชมพูมาถวาย เนื่องจากมีความเชื่อว่า ท่านทรงโปรดกุหลาบสีชมพู

นอกจากงานประเพณีเทิดพระเกียรติวางพานพุ่มดอกไม้วันคล้ายวันพระราชสมภพ และพิธีบำเพ็ญกุศลและวางพวงมาลาวันคล้ายวันสวรรคต สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 ดังที่กล่าวมาแล้ว ในสถานที่แห่งนี้ยังได้มีการจัดงานสำคัญที่เสมือน เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของสถานที่ คืองานประเพณีวิ่งโป่งลาน โดยประเพณีวิ่งโป่งลานนั้น มีขึ้นเพื่อสักการะบูชาและขอพรอันศักดิ์สิทธิ์จากพ่อปู่โป่งลาน เพื่อเป็นเกราะป้องกันภัยอันตราย รวมทั้งบอกกล่าวพ่อปู่โป่งลานตามประเพณีปฏิบัติของนิสิตนักศึกษา ที่จะต้องวิ่ง โป่งลาน เมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นปีแรก เรียกว่า วิ่งเข้า และวิ่ง โป่งลานอีกครั้ง เมื่อจบการศึกษา ในปีสุดท้าย ซึ่งเรียกกันว่า วิ่งจบ ในลักษณะของการวิ่งบนบานพ่อปู่โป่งลาน โดยในการวิ่งนั้น

ก็จะต้องวิ่งไปข้างหน้า ห้ามหันหลังกลับมามองข้างหลังเด็ดขาด หากวิ่งแล้วหันกลับมามองข้างหลัง มีความเชื่อว่าอาจจะเรียนจบช้า โดยมีความเชื่อกันว่าหากนักศึกษาคนใด ไม่วิ่งเข้า และไม่วิ่งจบ อาจจะเรียนไม่สำเร็จดังที่คาดหวัง แต่ถ้าหากว่ามีความตั้งใจมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า โดยแสดงออกด้วยความศรัทธาเต็มเปี่ยม กล่าวกันว่า ผู้นั้นจะได้รับการคุ้มครอง ปกป้องรักษา ให้รอดพ้นซึ่งภัยอันตราย ทั้งปวง ซึ่งความเชื่อนี้ เห็นได้จากการที่นักศึกษาที่เรียนสำเร็จไปแล้ว ยังคงมาวิ่งเพื่อการสักการบูชา และขอพรอันศักดิ์สิทธิ์จากพ่อปู่โป่งลาน หรือ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่เคยปฏิบัติงานอยู่สถานที่แห่งนี้ แม้ว่าจะไม่ได้ปฏิบัติงานยังสถานที่แห่งนี้อีกแล้ว ก็ยังคงมาร่วมในพิธีดังกล่าว ด้วยความศรัทธาว่าจะได้รับการคุ้มครองจากพ่อปู่โป่งลานตลอดไป

จากงานประเพณีเทิดพระเกียรติวันคล้ายวันพระราชสมภพและพิธีบำเพ็ญกุศลวันคล้ายวันสวรรคต ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 จะเห็นได้ถึงการรำลึกถึงสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ของชาวจันทบุรี ในเชิงพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์อันเกี่ยวเนื่องมาจากความรัก และความผูกพันลึกซึ้ง ของชาวจันทบุรีที่มีต่อสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ประกอบด้วย ความเชื่อในพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ และความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพ่อปู่โป่งลาน ที่เชื่อมต่อกับความเชื่อของชุมชนผ่านเรื่องเล่าและตำนาน จนกลายเป็นบริบทของชุมชนในเรื่องของการสักการะบูชาบวงสรวงดวงพระวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ และการบนบานทางความเชื่อ เพื่อช่วยเหลือให้สมปรารถนาทางด้านโชคลาภ และความรักอีกด้วย

ภายใต้บริบทของแนวคิดและมุมมองเชิงสัญลักษณ์วิทยา (Semiology) ได้ให้ความสนใจกับการวิเคราะห์หาความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในวังสวนบ้านแก้วและอีกสถานะหนึ่งก็คือเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาให้มีความหมายอยู่ภายในตัวสื่อ เช่นเดียวกันกับเรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ สิ่งของเครื่องใช้ สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง การแต่งกาย ตลอดจนปรากฏการณ์ทางสังคมอื่นๆ ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่น่าค้นหาความหมายทั้งสิ้น จากการประมวลแนวคิดดังกล่าวนี้ จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงคุณค่าของวังสวนบ้านแก้ว ซึ่งมีประวัติอันยาวนานอีกทั้งความผูกพันอันซาบซึ้งใจต่อสถานที่แห่งนี้ ที่มีบริบททางด้านความเชื่อของชุมชนร่วมอยู่ด้วย ว่าสิ่งใดคือคุณค่าและความหมายที่แท้จริงที่แฝงอยู่ ผ่านมุมมองในมิติการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ เพื่อบอกถึงคุณค่าเหล่านั้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วัตถุประสงค์การวิจัย

เนื่องจากปัจจุบันนี้ วังสวนบ้านแก้วได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ให้ประชาชนผู้สนใจได้เข้าชม การเปิดให้ความรู้แก่ผู้สนใจในสิ่งต่างๆของวังสวนบ้านแก้วซึ่งมีทั้ง “สิ่งปลูกสร้าง” และ “สิ่งของเครื่องใช้” จำนวนมาก การศึกษาสัญลักษณ์จึงมุ่งไปที่การอธิบายคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

จึงเป็นความจำเป็นอันสำคัญ ทั้งการให้ความรู้และการใช้สัญญาเพื่อค้นหาความสำคัญ ทั้งโดยทางตรงและโดยนัย เพื่อแสดงคุณค่าให้ปรากฏ อีกทั้งเป็นการสร้างคุณค่าและส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การเรียนรู้ และความรักในภูมิปัญญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการสำคัญคือ

1. เพื่อศึกษาการสื่อความหมายเชิงสัญญาของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อส่งเสริมการใช้สัญญาของวังสวนบ้านแก้วในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ประโยชน์ของการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการใช้สัญญาในการศึกษาค้นคว้าในการทำวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งบุคคลที่ให้ความสนใจต่อเรื่องราวของวังสวนบ้านแก้ว และบุคคลทั่วไป ที่จะได้เข้าใจลึกซึ้งในสิ่งที่แฝงอยู่ในเรื่องราวต่าง ๆ ของวังสวนบ้านแก้ว ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบถึงการสื่อความหมายเชิงสัญญาของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี มีความเข้าใจถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของวังสวนบ้านแก้วเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อทราบถึงการส่งเสริมการใช้สัญญาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี
3. ผลของการวิจัยจะก่อให้เกิดประเด็นทางวิชาการเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การขยายแนวทางการวิจัย ที่จะใช้ความรู้ด้านสัญญามาเป็นแนวทางในการศึกษาไปยังสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น การแสดงท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี สถาปัตยกรรมโบราณในจังหวัดจันทบุรี เหล่านี้เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งศึกษาไปยังสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งปลูกสร้าง สถาปัตยกรรม รูปภาพ สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ฯลฯ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญในวังสวนบ้านแก้ว โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ความหมาย (Meaning) เชิงสัญญา เพื่อค้นหาความหมายว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในวังสวนบ้านแก้วมีความหมายแฝง มีคุณค่าหรือเนื้อหาอย่างไร โดยการค้นคว้าข้อมูลทั้งในหนังสือที่ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ ร่วมกับการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

กับบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของวังสวนบ้านแก้วและผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย สำหรับในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมไว้ เช่น หนังสือ วรรณกรรม งานวิจัย ตำนาน เรื่องเล่า ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับวังสวนบ้านแก้ว มาประกอบในการวิเคราะห์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขอบเขตด้านสถานที่

ในการดำเนินการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เจาะจงเลือกศึกษาวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี มาเป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของสถานที่ดังกล่าว ที่ได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ให้ความรู้กับประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยนี้จะส่งเสริมข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และเพิ่มคุณค่าต่อสถานที่รวมไปถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ หมายถึง รูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ที่ปรากฏในวังสวนบ้านแก้ว ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง สิ่งของเครื่องใช้ และการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ซึ่งการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ ในวิจัยเรื่องนี้หมายถึง เฉพาะการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี

การส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ หมายถึง การส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์อันได้แก่ รูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ที่ปรากฏในวังสวนบ้านแก้ว ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง สิ่งของเครื่องใช้ และการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ซึ่งการส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ ในวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง เฉพาะการส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวของวังสวนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี